ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ

Зомин тумани

2024 йил 25 июнь

Фориш туман иқтисодий судининг судьяси Ҳ.Мамарасулов, судья ёрдамчиси Ж.Тилабовнинг котиблигида, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Жиззах вилоят худудий бошқармаси даъвогар "Paxtakor teks" масъулияти чекланган жамияти шаклидаги қушма корхонаси манфаатида жавобгар "Lalmikor yer" фермер хужалигидан 21 242 515 сум қарздорликни ундириш турисидаги даъво аризаси буйича ишни даъвогар вакили Т.Қосимов (2024 йил 10 январдаги 2-сонли ишончнома асосида) иштирокида куриб чиқиб, суд қуйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Даъвогар "Paxtakor teks" масъулияти чекланган жамияти шаклидаги қўшма корхонаси (кейинги матнларда "даъвогар" деб юритилади) ва "Lalmikor yer" фермер хўжалиги (кейинги матнларда "жавобгар" деб юритилади) ўртасида 2020 йил 23 октябрда 7/3-сонли "Пахта хом-ашёсини харид қилиш бўйича котрактация (фьючерс)" шартномаси тузилган.

Шартномага асосан жавобгар 2021 йил хосили учун бизнес режага асосан 60 тонна пахта хом-ашёсини даъвогарга етказиб берииши, даъвогар эса ушбу махсулотни келишилган нарх бўйича ҳақини тўлаб харид қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олган.

Шунингдек, даъвогар жавобгар томонидан етиштирилиши назарда тутилган пахта хом-ашёсини етиштириш билан боғлиқ харажатларни белгиланган тартибда молиялаштириб бориши, жавобгар эса даъвогар томонидан молиялаштирилган маблағларни қоплаб бериш мажбуриятини олган.

Даъвогар томонидан жавобгар 2021 йил ҳосили учун пахта хом-ашёсини етиштириши мақсадида 208 128 796 сўм микдорида молиялаштирилган.

Бироқ, жавобгар томонидан ҳисоб-фактураларга асосан жами 186 886 281 сўм микдордаги пахта хом-ашёси даъвогарга етказиб берилган ҳолда 21 242 515 сўм микдордаги маҳсулотлар етказиб берилмаган.

Даъвогар жавобгарга ушбу қарздорлик суммаларини ихтиёрий тўлаш ҳакида талабнома юборган. Лекин талабнома жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Шу сабабли Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Жиззах вилоят худудий бошқармаси (кейинги матнларда "палата" деб юритилади) даъвогар манфаатида судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгардан 21 242 515 сўм қарздорликни ундиришни сўраган.

Суд мажлиси жойи ва вақти тўгрисида тегишлли тартибда жавобгар огохлантирилган бўлсада, суд мажлисида иштирок этмади. Палата ишни вакили иштирокисиз кўришни сўраган.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси (кейинги матнларда "ИПК" деб юритилади) 128, 170-моддаларини қўллаб, суд ишни

палата ва жавобгар вакили иштирокисиз кўришни лозим деб топди.

Суд мажлисида даъвогар вакили жавобгар томонидан тўловлар амалга оширилмаганлиги сабабли даъвони тўлик каноатлантиришни сўради.

Суд, иш хужжатларини ўрганиб, куйидаги асосларга кўра даъво талабини қаноатлантиришни ва суд ҳаражатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим деб топди.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 55-моддасининг иккинчи кисмига биноан, ҳар кимга ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органларининг ҳамда бошқа ташкилотларнинг, улар мансабдор шахсларининг қонунга хилоф қарорлари, ҳаракатлари ва ҳаракатсизлиги устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кафолатланади.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодексининг 465-моддасига кўра, контрактация шартномасига мувофик кишлок хўжалиги махсулотини етиштирувчи кишлок хўжалиги махсулотини кайта ишлаш ёки сотиш учун бундай махсулотни харид киладиган шахсга — тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш) мажбуриятини олади, тайёрловчи эса бу махсулотни кабул килиш (кабул килиб туриш), унинг хакини шартлашилган муддатда муайян бахода тўлаш (тўлаб туриш) мажбуриятини олади.

Тарафлар ўртасида тузилган шартномага асосан жавобгар 2021 йил ҳосили учун бизнес режага асосан 60 тонна пахта хом-ашёсини даъвогарга етказиб берииши, даъвогар эса ушбу маҳсулотни келишилган нарх бўйича ҳаҳини тўлаб харид қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олган.

Шунингдек, даъвогар жавобгар томонидан етиштирилиши назарда тутилган пахта хом-ашёсини етиштириш билан боғлиқ харажатларни белгиланган тартибда молиялаштириб бориши, жавобгар эса даъвогар томонидан молиялаштирилган маблағларни қоплаб бериш мажбуриятини олган.

Даъвогар томонидан жавобгар 2021 йил хосили учун пахта хом-ашёсини етиштириши мақсадида 208 128 796 сўм микдорида молиялаштирилган бўлсада, жавобгар томонидан хисоб-фактураларга асосан жами 186 886 281 сўм микдордаги пахта хом-ашёси даъвогарга етказиб берилган холда 21 242 515 сўм микдордаги махсулотлар етказиб берилмаган.

Шу сабабли суд, жавобгар томонидан қарздорлик тўланмаганлигини инобатга олиб, даъвони тўлиқ қаноатлантиришни лозим деб топди.

ИПК 118-моддасининг биринчи қисмида суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиши назарда тутилган.

Юқоридагиларга кўра, суд даъво аризасини қаноатлантиришни, даъвогар фойдасига жавобгардан 21 242 515 сўм асосий қарз ҳамда 34 000 сўм почта харажатини ундиришни, жавобгардан Республика бюджетига 424 850 сўм давлат божи ундиришни лозим топади.

Бинобарин, Ўз.Р. ФКнинг 236, 333, 468-моддалари, Ўз.Р. ИПКнинг 118, 176-179-моддаларини кўллаб, суд

КАРОР КИЛДИ:

Даъво аризаси қаноатлантирилсин.

Даъвогар "Paxtakor teks" масъулияти чекланган жамияти шаклидаги кўшма корхонаси фойдасига жавобгар "Lalmikor yer" фермер хўжалигидан 21 242 515 сўм асосий қарз ҳамда 34 000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар "Lalmikor yer" фермер хўжалигидан Республика бюджетига 424 850 сўм давлат божи ундирилсин.

Xал қилув қарори қонуний кучга киргандан кейин ижро варақалари берилсин.

Мазкур ҳал ҳилув ҳарори устидан у ҳабул ҳилинган кундан бошлаб бир ой муддат ичида Жиззах вилоят судининг иҳтисодий ишлар буйича судлов ҳайъатига апелляция тартибида шикоят (протест) ҳилиниши мумкин.

Судья

Х.Мамарасулов

